

Anno 1633

Den 22 april is nae voorgaende kerckenspraeck, buijrspraeck gehouden ter praesentie van Goossen van Ommeren, scholtis, Brant Rijckssen ende Wolter Henrickssen buijrmeijsters, sampt gemene geerffden ende nabuijren van Ede ende Velthuijsen, ende is geresolveert als volght:

1.

Dat men van nu voortaan alle jaer op ten 1^{en} sondach nae St. Geert¹ buijrspraeck sal holden.

2.

Dat men alle heckens ende vreden dicht sal maken tusschen dit *ende* woensdach 's morgen te acht uijren ende oock goede toeversicht gedragen sal worden, dat die heckens toegehouden werden.

3.

Is mede geresolveert dat die questie tusschen Maes Janssen ende Jacob ende Peter, timmermans, sal staen tot oculaer inspectie van *de* scholtis ende buijrmeijsteren, *ende het* gene bevonden wort van de gemeente aengeboudt te zijn, aenstont te laten liggen, gelijk alsmede van nu voortaan niemants vrij sal staen, ijetwes van de gemeijnte aen te bouwen off te gebruijcken, so wel in *het* dorp als daer buijte, *ende het* gene algereets aengeboudt ofte gebruijckt is, te laten liggen, bij verbeurte van een tonne biers, beheltelick nochtans de interesse van de samentlicke geerffden ende nabuijren.

4.

Dat Cornelis Willemsen, *het* landt welck hij van de gemeijnte algereets heeft angebout, sal laten liggen, *ende*

¹ Heiligendag van St. Geert (waarschijnlijk St. Geertrudis): 17 maaart (Grotefend, 1982, p.60).

het selve sich niet voorder te becroeden als het hem van rechts wegen toebehoort, bij verbeurte van vijffentwintich gulden, beheltelick die gemeijnte haer gerechticheijt.

5.

Item dat men den heer van Rosendael ter eerster gelegentheijt sal aendienē, off sijn weledele gelieft, die questie tusschen sijn edele ende die van Ede ende Velthuijsen in loco² te compareren, ende ten beijden sijden te versoecken ende mede te brengen een commissaris van den edelen hove, neffens eenen doctor, omme dieselve questie bij accommodatie neder te leggen.

6.

Dat alle hout, messen, pijn, ofte andere vuylicheijt, alsmede wagens ende karren van de straet sal blijven, ende eenen ijederen sijn straet claer holden, bij verbeurte van een daelder, ijeder reijse, waer over scholtis ende buijrmeijsteren den eersten dach van alle maenden die schouwe sullen veuren.

7.

Dat men die van Doesburch daer toe sal houden, dat se haren dijck so veer te veenwert³, sullen onderhouden, dat die van Ede ende Velthuijsen daer genen schade door en hebben.

8.

Dat niemant van de nabuijren van Ede ende Velthuijsen vrij sal staen eenige plaggen op te selve gemeijnte te slaen, ende die in andere buijrten te verbrenghen.

9.

Dat oock de eijgenaers van de Slunt, so haest als *het* eenichsins doenlick is, die tochtsloot ofte grup nae Lambert Jelissen toe, op sullen graven, bij

² Latijn: "ter plaatse".

³ "In de richting van het veen, naar het veen toe". (WNT)

pene dattet anders bij den
scholtis gedaen sal worden,
op ten weerpenninck.

10.

Dat van nu voortaan alle die-
gene welck op te gemeijnte getim-
mert hebben, alsmede hoven ende
⁴ landerijen als anders ge-
bruijckende sijnen, daarvan een
recongnitie⁵ jaerlicx sullen geven,
tot erkentnisse.

Anno 1634

Den 23 martij is tot Ede nae
older gewoente buijrspraeck
ten overstaen van Goossen
van Ommeren, scholtis,
Cornelis Peterssen ende Henrick
Evertssen Schep, buijrmeijsters, sampt
gemeijne geerffde nabuijren van
Ede ende Velthuijsen.

Is voor eerst geresolveert dat
die buijrvreden voor toecomstige
donderdag 's morgen dichtgemaect
ende alle hecken gehangen sullen
worden, bij pene van een daelder,
bij den genen die in gebreke blijff,
te verbeuren.

Dat die heckens aen beijden sijden
van de meulen sullen gemaect ende
onderhouden worden, tegens tijt
voorsseijd, opdat daerdoor niemant
gene schade en geschiede.

Is mede geresolveert, dat die grup
van Tonis Claessen camp aff naer

⁴ Hier doorgeshaald: "anders".

⁵ Lees: "recongnitie".

Franck Henrickssen toe, bij die eigenaers van de Slunt so wijt ende diep sal opgegraven worden dat het water sijnen vrijen pas sal hebben, ende mede die van Manen daertoe te holden, dat se de Spennetsteegh maken nae behoren.

Alle die resolutien in *vergangen* jaren voor desen, sal men achtervolgen, ieder bij sijn pene van olts daertoe staende.

Is oock geresolveert dat niemant vrij sal staen mit hare schapen te hoeden, off doen hoeden, op anderluiden landen, ten ware bij expres consent van den eigenaar, bij pene van ijedere reijse te verbeuren een daelder, neffens den schade te vergoeden.

Is mede wel expres geconditioneert dat niemant vrij sal staen eenich gras van anderluiden gront te maijen, snijden, ofte plucken, bij verbeurte van ijeder reijse een daelder so dickwils sulcx bevonden wort.

Dat de Weteringe van Gerrit Goossens aff, tot aen *het* Doesburger schut toe, sal acht voeten wijt gemaect worden, ende verdiept naer advenant, ende de Mehengraeff insgelijcken.

Dat de saeck van Andries Claesen volgens voorgaende resolutien bij de tegenwoordige buijrmeijsters ernstelick bevordert sal worden.

Dat die gemeijne hoijlanden
van die van Ede ende Velthuijsen
allene mit peerden sullen
mogen geweijdet werden, wes
tot veertien dagen voor mej
toe, ende so der ijert anders
buijtenbuijrtse ofte Afterveense
inne bevonden worden, salmen
schutten, sijnde het schot daer
van een daelder.

Dat oock niemandt eenige
plusen ofte mestvaelden in de
Meulensteegh sal mogen leggen,
bij pene van een daelder.

Wat aenlanght het maijen
op ten brinck alsmede gemene
stegen ende straten, salmen
sich reguleren nae de voorgaende
resolutien.

Dat niemant in anderluijden
sloten, ofte aen de selve wallen
met eenige beesten ofte schapen
sal hoeden, ofte doen hoeden, bij
pene van een daelder ijeder reijse
te verbeuren.

Anno 1635

Op ten 22^{en} martij is nae
voorgaende kerckenspraeck
ende older gewoonte buijrspraeck
gehouden in de kerck tot Ede
ter presentie van scholtis
ende buijrmeijsters, sampt gemeij-
ne geerffde ende naebuijren
tot Ede ende Velthuijsen.

Ende is geresolveert dat men
ter eerster gelegentheijt die
gemeijne buijrstegen verpachten
sal, omme te plaggen, waer
van de buijrmeijsters in der tijt
jaerlicx den ontfanck sullen
hebben, ende rekeninge daer
van te doen, op te volgende
buijrspraeck.

Item dat men van nu voort
aen die hoijlanden niet meer
sal mogen voorweijden mit
eenige beesten ofte peerden,
bij pene van geschut te worden,
so dickwils sij daer inne bevon-
den worden.

Dat alle de gene buijtenbuijrts
wonen, welck voor desen ge-
schut sijnen geweest, datelick
sullen gevordert werden tot
betalinge, ende bij weijgeringe
de selve alsoch te executieren.

Buijrmeijsters Rijck Brantssen
ende Willem Jansen.

Roetert is tot schoter gecontinueert.

Anno 1636

Op ten 27^{en} martij is nae voorgaende kerckenspraeck ende older gewoonte buijrspraeck gehouden in de kercke tot Ede ter presentie van den *edelen* scholtis ende buijrmeijsters sampt gemeene geërfdn ende naburen tot Ede ende Velthuijsen.

Ende is geresolveert dat een ieder zijn vredinge sal dicht maecken ende de hecken en gehangen worden tegens woensdaechs 's morgens, ende dat de selve hecken sullen blijven hangen wes *Sint Marten*⁶ toe. Insgelijcken de vreden dicht te holden.

Dat de buijrmeijsteren ter eerster gelegenheit sullen in soecken te vorderen de resterende penningen van Andries Claess wegens de buijrsteeghe.

Dat oock de geerfdn van de Velthuijser dijck ter eerster gelegenheit voor *Sint Jan*⁷ de selve sullen doorgaens verhogen ter plaetsen daer *het* nodich is.

Is noch geresolveert, dat alle die geene welcke ietwes van *de* gemeijnte zijn gebruijckende alsnoch binnen veertien daegen sich sullen vervuegen bij den buijrmeijsters ende accorderen ofte dattet selve andersins aen anderen sal verhuert ende de timmeringe daer afgebroocken worden.

Buijrmeijsters de *edele* scholtis en Aert Wijnen.
Roetert is tot schoter gecontinueert.

⁶ Heiligendag van St. Maarten: 11 november (Grotefend, 1982, p.78).

⁷ Heiligendag van St Jan (St. Johannes medie estatis, midsoomer): 24 juni (Grotefend, 1982, p.68).

Anno 1637

Op ten 19^{en} martij is wederom buijrspraecke gehouden op den selven dach volgens voorgaende resolutien, ende zijnen dienvolgens gecontinueert de resolutien in *het* jaer 33 genomen nemelick tweede *het* seste.

Die van Doesborch aen te seggen ende oock daertoe te holden, dat zij haer waeter sullen holden, dattet die van Ede ende Velthuijsen geenen schaede en doet. Ende haeren dijck so hooch ende dich te maecken doorgaens dat deselve niet door en breeckt ofte overloopt, als mede daerop te doen letten dat het schut op behoorlijcke tijden wort gesloten ende openge daen ende oock de sluetel daarvan bij onse buijrmeijsteren sal worden bewaert.

Nochmaels te vorderen die gene de welcke de gemeijnte zijn gebruijckende volgens de resolutie verleden jaer genomen ende dat de toekomstige buijrmeijsteren daertoe gelast worden, mits dat de nabueren haer daertoe sullen helpen. Waertoe deselve buijrmeijsteren eenen dach sullen beraemen ten langsten binnen een maent a dato deses.

Is mede volkomelick geresolveert, dat alle sodaene questien so tegenwoordich souden mogen zijn, ofte noch voorkomen de gemeente aengaende, dat de buijrmeijsteren de selve sullen uijtvorderen, so mogelick in vruntchap ofte andersins mit recht. Ende so zijluijden eenige penningen daertoe van doen hebben, sal een ieder nae proportie uijtleggen, so daer geen penningen voorhanden en zijn de gemeente aengaende.

Buijrmeysters Lambert Wijnen
ende Lambert Brantsen.

Roetert Gerritsen is voor
dit jaer gecontinueert voor
het selve loon.

Anno 1638

Op ten 18^{en} is wederom buer-
spraecke gehouden nae older
gewoonte.

Ende gecontinueert het 2^e
artijckel volgens de resolutie ge-
nomen *anno* 1633.

Ende sal de vredinge dicht
gemaect worden tegens toe-
kompstigen donderdach zijnde
den 22^{en} martij ende dat bij
pene daerop staende, mits dat
de selve oock onderhouden worde.

Is vorders gecontinueert het
6 *artijckel anno* 1633 goet gevonden
nementlick dat *men* de straten
sal schoon houden ende niet
meer nae *desen* mit messen,
hout ofte andere vuijlicheit
te beleggen, noch mit karren
ofte waegens te besetten, op-
dat een iegelick de vrije
straet mach gebruijcken, op
pene daertoe staende.

Dat de gemeene hoijlanden
naer *desen* dach niet langer
sullen geweijdet worden,
bij pene van geschut te wor-
den.

Dat niemandt geoorlooft
sal zijn in eens anderen sloten

mit schaepen, beesten of peerden
te hoijen, op pene van geschut
te worden.

Buijrmeysters Brant Rijx
Jan Philipsen.

Roetert is tot schoter
gecontinueert.

Anno 1639.

Is nae older gewoonte
buerspraecke gehalten.
Ende geresolveert dat
de vrede tegens toekomp-
stige woensdach 's morgens
sal veerdich zijn alsme-
de de heckens gehangen
nae behoren.

Noch geresolveert dat al
huijden over acht daegen gee[n]
peerden, beesten ofte scha-
pen meer sullen komen in de
gemeene hoijlanden, bij pene
daertoe staende.

Dat niemant met eenige
beesten ofte peerden sal
mogen hoeijen ofte leijden
op de scheidelvoren ten-
zij hem hetselve van zijn
naebuer toegelaeten is.

Is mede geresolveert dat
men dese somer op ver-
scheidten plaetsen, ter eerste[r]
gelegenheit sal meijn-
wercken. Ende so iemant
uijtbleve, sal datelick tot ⁸

⁸ Hier wordt de tekst over 1639 afgebroken. Die gaat op de volgende bladzijde verder midden in de tekst van vermoedelijk het jaar 1640.

5

Dat niemandts geoorlof[t]
op anderluijden lant mit scha[pen]
ofte andersints te hoeden
sonder speciael consent van die eijge-
naers ofte gebruijckers van
dien, bij pene van een daelder.

6

Die buijrmeijsteren worden gelast
nevens twee naebuijren ten over-
staen van den scholtis mit Wil-
hem Rembouts te accorderen
voor jaerlijcxen pacht.

7

Dat meester Samuel zijn
devoijr sal doen volgens de
memorie van zijn aenneminghe.

8

Dat ider een ende voorneme-
lick den muller haere vrede
sal dichtmaecken ende
onderhouden, bij pene, dat *het* selve
door den scholtis andersints sal
bestaijt worden te maecken
op zijnen weerpenninck.

9

Dewijle men bevindt dat het
Creijelse Sandt daegelicx toe-
neempt, so is vooreerst goet
gevonden, dat niemandt sich sal
onderstaen op *het* voorseide sandt mit
eenige schaepen te hoeden, bij pene
van een gulden, so dickmaels zij
daerover bevonden worden, ten
eijnde *het* selve sant mach bewassen.

10

Is mede goetgevonden, dat me[n]
so haest doenlijck die op buijrst[e-]
ge tusschen Maender ende
Velthuijser veenen sal doen m[ae-]
ken een goet landtpadt ende
een vaersloot, waertoe men
bij provisie het overejntien
van de buerstege sal vercop[en],
so *het selve* genoch gelden mach,
waertoe verkocht worden den
scholtis, beijde de buijrmeijsteren
in der tijt, nevens Philips W[il-]
hemsen ende Anthonis Stevenssen.

11

Dat die buervrede dicht m[oet]
zijn tegens toekompstige
donderdag 's middaegs.

12.

Die buijrmeijsteren zijnnen Rijck
Brantsen ende Wolter Hendrick[s].

Op ten 21^{en} martij *anno* 164[1]
is nae older gewoonten buijrspr[aec-]
ke gehouden ende geresolveert.

1

Dat de sloot langes de Geerstege
bij een ieder te eijnden zijn lant
sal opgegraven worden tenmin-
sten acht ofte negen voet wijd ende
dat nae behoren.

2

Is noch goetgevonden dat *het* Creel-
sche ende het sandt aen den Lutte-
ken Enck sal afgepolt ende ge-
stroijt werden, ende dat geene
schepers haere schaepen sullen
laeten wijden voordat se komen
boven *het* Maender pat, op pene
van eenen daelder elcke reijse
te verbueren, welcke pene in *het*
Kreelsche Sandt mede plaets
vat, so voor beesten als anders.

3

Is mede goetgevonden dat ter
eerster gelegentheit mit die
van Wekerum vaste afpaelin-
ge sal gehouden worden.

4

Noch is goetgevonden ende vast-
gesteld dat den *edelen* scholtis ende
buermeijsteren alle jaeren derden
daechs naedat de schauwe van
Dijckgreef ende heijmraden ge-
voert is, de schauwen sullen voeren
tot aen Doesborger schut toe, waer-
onder mede begrepen wort den
dijck van de *voorseide* buerschap.

5

Dewijle te eijnden aen de Eder mheen
op den hoeck nae Crauwels
aen ordinaris het water blijft
staen, en qualijck wech kan komen,
so is bij provisie goet gevonden
dat bij de gemeente de sloot lan-
ges de Eder mheen opgegraven sal
worden.

6

Is mede geresolveert dat men nae *den* eersten dach van den april uijt de gemene hoijlanden sal *blijven*, bij pene van geschut te worden, te weten des nachts dubbelt schot. Edoch oft gebuerde dat iemandt zijne beesten ofte peerden bewijsselick daerin gedreven hadde, de selve sal verbueren een ton biers.

7

Ende sal de buervrede tegens toekompstigen vrijdach dichtgemaect worden.

8

Is mede geresolveert dat de straeten door *het* dorp doorgaens vrij sullen moeten *blijven* so van holdt, mes, aschhopen ende andersints, bij pene van een daelder so menichmael als *het* daerop bevonden wort.

9

Van de verckens blijft geresolveert gelijk verleden jaer.

10

Den moller sal goede toeversicht draegen dat niemant door zijne muelen ofte roeden schaede gedaen wort, bij pene van de selve te vergoeden, gelijk hij mede gehouden blijft beijde de heckens bij den muelen dicht te maecken ende so te onderhouden dat se ganckachtich zijn ende so iemants daerdoer schaede lede *het* welck bewijslijck ware, sal hij gehouden wesen de schaede te vergoeden.

Dat *het* verkopen van *het* over[eijnt-]
ien van de buerstege blijv[en]
de voirige gecommitteerden
als noch gelast.

Tot buermeijsters zijn genomi-
neert de heer ontfangen
Derck van Ommeren, Cornelis
Peterssen, Elis Jansen Timmer
ende Jan Gerritssen op de Wete-
ringe.

Schoters sijn gestelt Roetert
Gerritssen ende Derck Elissen
welcke voor haer loon sullen heb-
ben elck drieveerdel droegen⁹
torfs.

Blijvende mede alle voorgaende
resolutien in zijne volle effect
ende weerden so van beesten, stegen,
straeten als anders.

Op ten 27^{en} martij 1642
is nae voorgaende kercken-
spraecke, nae older gewoonte
ter presentie van den *edelen* schol-
tis tot Ede sampt nabueren
ende geerfden van Ede ende
Velthuijsen buerspraecke ge-
houden ende geresolveert.

1

Dat het artijckel *anno* 33 geno-
men van de heckens te hangen
ende de vrede dicht te maecken
tegens woonsdach sal blijven
in weerden.

2

Dat alle hout, messen, peijn
ofte andere vuylicheit, als mede
wagens ende karren van de stra-
te sullen blijven ende een ieder
zijn straet klaer¹⁰ houden, bij ver-
buerte van een daelder ieder
reijse, waerover den *edelen* scholtis

⁹ Lees: "droogen".

¹⁰ Hier: "schoon".

ende buijrmeijsters den eersten dach van alle maenden de schouwe sullen voeren.

Het artijckel van de verkens *anno 40 ende 41 genomen blijft in weerden, edoch dat de schoters sullen toesien hoe dat se schutten.*

Het sevende artijckel van den dijck bij die van Doesborch te maecken *anno 33 genomen, blijff van weerden.*

Is geresolveert dat de schapen in *het Ederveen niet vorder ten oosten sullen moegen gehoedet worden tot aen den eersten dwerswegh toe, bij pene van geschut te worden.*

Het achte artijckel van plaggen te maijen op te gemeente ende te verbrenge in andere buerten, *blijft mede van weerden.*

Is mede gearresteert dat niemandt zijn schaepen sal hoeden op anderluijden landt sonder expres consent, bij pene van geschut te worden.

Item dat niemant op anderluijden lant eenich gres sal snijden ofte maeijen sonder consent expres.

Item dat niemandt mit zijn beesten sal mogen weijen op anderluijden gruppen ofte graven, op pene van geschut te worden.

Op ten 24^{en} martij 1644 is, n[ae]
voorgaende kerckenspraecke, n[ae]
older gewoonte, weder buijrspra[ec-]
ke gehouden in de kercke tot
Ede, ende geresolveert.

1

Dat de buijrvreede ende de heckens
tegens donderdach toekompstich
vast sullen dichtgemaect worden,
ende sal alsdan de schauwe
daerover bij den *edelen* scholtis
ende buijrmeijsteren des voormid-
daechs, op pene daertoe staende,
gevoert worden.

2

Dat de messen uijt de goeten
sal blijven ende van de straeten.

3

Dat den muller de heijninge
sal maecken om de muelen
tegens den eersten dach mej.
Ende bij so verre hij het niet en
dede, ende daerover eenige
beesten, groot ofte klein, veron-
geluckten, sal hij gehouden
zijn voor elcke beest te be-
taelen 7 pondt groot.

4.

Dat niemandt mit zijne beesten
ofte schaepen sal moegen hoeden
aen de wallen ofte op de gruppen
van anderluijden lant, maer
een ieder sal blijven op *het*
zijne, bij pene van geschut te
worden, jae in geene stegen ende
straeten, veel min in de slooten
de selve sal mogen laten weijen.

5

Dat niemants voortaeen eenige
schaepen sal mogen weijen
van het dorp af zuijdtwaert
aen beijden zijden van den Maen-
der wech tot gelijcks de Breen
toe, welverstaende dat een ider
vrij staet nae zijn landt te drijven.

6

Reijer Aertsen is van de
nabueren samentelijck
tot een verckensherde aenge-
nomen ende is hem daervoor
toegelegt drie veerdel droogen
torfs, ende daerenboven van
ider vercken sal hij hebben ende ge-
nieten 12 *stuijver* waervan de helfte sal
worden betaelt gereet, ende de
reste als het hoeden gedaen is.
Ende sal de selve beginnen eerst
uijt te drijven op ten 1^{en} meijdach
toekomende te acht uijren ende
hoeden tot *Sint Gal*.¹¹

7

Jan Jansen Crolboom wort
het aenmaecken van den wal ge-
gost¹² om een voet ofte twee van de
gemeente daerbij te graven
tot erkentenis van den *edelen* schol-
tis ende buijrmeijsteren *het* welcke
bij den scholtis ende buijrmeijsteren
voornoemt sal aangewesen worden.
Ende sal den armen daer-
voor geven eenen daelder
van dartich stuijver.

8

Tot buijrmeijsters zijn genomi-
neert in plaetse van Philips
Willemsen, rentmeijster, Gerrit
Gijsbertsen en Johan Thonissen,
brouwer, wegens Hubertien Thijs-
sen.

¹¹ Heiligendag van St Gal(le): 16 of 17 september (Grotefend, 1982, p.59).

¹² Lees: 'gegund'.

In Velthuijsen Wijn Lambertssen,
Broenis Jansen.

9

Dat alle buitenbuersē welck
onder Ede ende Velthuijsen eenich lant
zijn gebruijckende, niet en sullen
vermogen eenige plaggen uijt de
gemeente te haelen *het* zij hooch ofte
leech.

Op ten 9^{en} martij *anno* 1645 is in
de kercke tot Ede nae older gewoon-
te weder buijrspraecke gehalten
ende zijn gearresteert de voorgaen-
de *artijckelen* tot desen toe genomen
ende vastgesteld.

1

Ende vorders dat de vrede op
toekompstige donderdach sal dicht-
gemaect worden ende de hec-
kens alsdan gehangen zijn.
Ende dat nae desen dach alle vee
uijt de gemeene hoijlanden sal blijven,
bij pene van geschut te worden.

2

Wordt geprotesteert over den
Cuijpers hof, ende voorts alle
degene, welcke de gemeente
mochten beengt hebben sonder consent
van de gemeene nabuijren, op te buijr-
spraecke gegeven.

3

Is mede wel expresselijck geresolveert ende vastgesteld het derde *artijckel anno 1633* genomen, nopende het aengraeven ende aenbouwen van de gemeente.

4

Dat alle messen ende vuijlicheit van de straeten ende kerckmueren sullen afgebracht worden, te weten een iegelick voor het zijne, volgens *artijckel 3 anno 43* genomen, waerover de schouwe sal gevoert worden alle maendt.

5

Wordt mede gearresteert het 14 *artijckel anno 43* genomen, te weten van de straeten te maeken, ende dat de nabueren van Velthuijsen de steen daer toe sullen helpen haelen, vermits zij de straten mede gebruiken.

6

Het *artijckel* van de muller blijft mede gearresteert, bij pene van naelaeticheit te verbueren een tonne biers boven de vergoedinge van den schaede.

7

Dewijle sich bevindt dat verscheidene luijden sich onderwinden bandtgarden¹³, het een ende andersins in het dorp ende elders te brengen, waermede sij groote schade doen, soo is goet gevonden ende vastgesteld dat alle degeene

¹³Deze samenstelling wordt niet in de woordenboeken gevonden. Waarschijnlijk gaat het om bindmateriaal voor takkenbossen of "docken" (zie woordenlijst)

welcke daerover bevonden
worden, gehouden sullen sijn
bewijs te doen, dat se daer recht-
veerdich aengekommen sinnen,
bij poene van ses gulden, ende
een daler voor den schutter
behalven den schade van den
eijgenaer te vergoeden.

8

Het derthiende *artijckel* anno 1643
genoomen van de schapen
te hoeden in *het veen*, wort
gecontinueert, te verslaen
bij de eijgenaers, pachters
ofte consent daarvan
hebbende, ende anders niemant,
op pene van geschut te
worden.

9

Dat de grup van de Spenne-
steeg aff wes aen die
Lange camp toe, bij de
eijgenaers van de Slunt sal
opgemaect worden ende tenminsten door-
gaens vier voeten wijt.

10

Wort mede gearresteert
het 4^e ende 5^e *artijckel* van de
schauwe anno 1641 genoomen.

11

Wort mede gecontinueert
het selve point anno 1644
genoomen, noopende
het plaggen maeijen.

12

Dat men van nu voortaan
geen hennep ofte vlas
voor *het Velthuijser* schut
in de Weteringe als mede
bij Willem Jansens in de stege
ofte eenige andere plaetsen

meer, alwaer de beesten
gewoonlijck sijn te drincken,
sal moogen leggen, bij pene
van een daler bij te elcken te verbeuren.

13

Buijrmeijsteren
Rijck Brantssen, Thonis
Stevenssen, Jan Jansen
Philipss ende Wulff Janssen.
Schoters Derrick Elissen
ende Maes Jansen sinnen
gecontinueert.

Anno 1646

Op den 30 meert
is naer older gewoonte
weder buijrspraeck gehouden
en sijn gearresteert
de voorgaende *artijckelen* tot de
gemeente beste genoomen
waren.

1

Dat de vrede tegens
donderdag sal gemaect
worden, en sal alreedeels¹⁴
dese dach aff uijt het
gemeene hooijlandt blijven,
bij pene van schot.

2

Worden gecontinueert
de resolutien *anno* 1643
genoomen waerover die
schouwe genoomen sall
worden alle 14 daegen
op mej deses jaers aen-
vangende ende sullen tot
de straten de steen gerooijt
worden op toecomstige vrijdach
bij die van Ede ende bij die

¹⁴ Wordt niet gevonden in het WNT, maar kan hier "in alle delen" = "overall, altijd, zonder uitzondering" betekenenen

van Velthuijsen gevoert worden
ende dat op de pene van een
daler.

3

Dat men langs de Geerstege
de slooten opmaecken sall
als mede de Eder meengraeff
ende de Weteronge naer older
gewoonte, waerover de schouwe
gevoert sal worden 's daegs
daer nae als den richter van
Wageningen de schouwe ghe-
voert heeft ende dat op de-
selve pene.

4

Wort mede gecontinueert
het 4^e *artijckel anno 1644* genoomen.

5

Wort gecontinueert het 3^e
artijckel van de muller tot
Ede, en quam daerbij imant
met sijne beesten in schade,
soo sal hij gehalten weesen
voor ieder beest te betalen
7 pondt groot en voor ieder
vercken, kleijn off groot,
vier pondt.

6

Wort gearresteert het
10 *artijckel anno 1645* genoomen van de
grup van de Spennesteegh.

7

Wort mede gecontinueert
het 8 *artijckel anno 1645* genoomen
van de teenen garden
te haelen.

8

Is mede vastgesteld dat
de geerffdens van de Eder
mheen alle neersticheijt sullen
aenwenden om deselve te
beneficeren door *het* inhouden
van *het* water, tot welcken

eijnde is goetgevonden dat men bij provisie de meengraeffswal doorgaens soo hoogh sall maecken dat geen water daer over kan loopen ende dat soo haest *het* hooij uijt velt is om *het* water eenen geheelen winter, so doentlijck, daer in te holden.

9

Is mede goetgevonden dat de gemeente van Ede tegens die van den Hindecamp haer behoorlijck velt sal maintineren op *het* alderbevoeglickste, *het* zij met recht ofte anders.

10

Dewijle sich bevindt dat enige geerffdens alhier in andere buijrten sinnen brengende schaep ofte plujsen, mest van plaggen boven uijt het velt gehaelt, soo is goetgevonden dat soo menighmael sij daerover bevonden worden, verbeurt sullen hebben 25 gulden.

11

Buijrmeyjsteren in *het* dorp Ede de heer ontfanger Ommeren en Rijck Gerrits.
In Velt huijsen Gerrit Gijsbertssen ofte Jan Henricx sijnen pachter en Brant Gijsbertssen.

12

Blijff noch vastgesteld dat de schapen uijt het Creelsche sant sullen blijven, bij pene van *het* schot daerop staende.

13

De schoteren worden gecontinueert.

Op den 21 martij 1647

Is wederom naer voorgaende
kerckenspraeck buijrspraecke
gehouden ende gearresteert.

1

Dat de heckens tegens toe-
compstige donderdach sullen
gehangen ende bij een ieder
de buijrvreede dichtgemaect
worden waerover de schouwe
des naermiddaegs desselven daegs
sal gevoert worden, welcken
vreede bij iedereen sal dicht-
gehouden worden wes het
koorn uijt den enck is.

2

Dat alle vee uijt de gemeijne
hooijlanden sal blijven a dato deses,
bij pene van geschudt te worden
ende dat soo lange wes den
laesten opper uijt het velt
is.

3

Het 8 *artijckel anno 1646* genomen
wort mede gecontinueert
en voor vast gehouden om
te achtervolgen.

4

Dat men ter eerster gelegenheit
de sanden sal strooijen en oock
met die van Manen spreken
dat se haer sant waerdoor
de meeste schade geschiet,
sullen affpollen.

5

Dewijle geklaegt wort
dat verscheijden luijden
geschuttet sijnde, naer-
laetich blijven haer schodt
te betaelen, soo is nochmaels

vastgesteld dat de scheuteren
soo vaeck sij imant geschut hebben
uijt het sant ofte velt, *het selve*
aen stondt aen de buijrmeijsters sullen
aengeven, en off het gebeurde
dat imant weijgerich waere
het gewoonlijcke schodt aen den
scheuter te voldoen, soo sal haer
het selve bij den *edelen* scholtis tegens
sijn weder penninck betaelt worden.

6

Dewijle sich bevindt dat in *het*
Creelsche veen den slachtorff
ofte schadden seer beginnen
te minderen, soo is mede goet
gevonden ende vast gestelt
dat niemant uijt het *voorseide*
Creelse veen meer slachtorff
off schadden sal moogen slaen
ofte haelen, als sijn noodige
profisie voor sijn huijsgesinn.
Ende soo imandt bevonden
wort eenige der *voorseide* schadden
ofte torven te verkoopen
ofte aen anderen te verbrengen,
deselve sullen *verbeuren*, soo dick-
wils sij daer over bevonden worden,
drie gulden, de helfte voor de gemeente
ende de ander helfte
welckes daerover bevint.

7

De voorgaende resolutien
welcken jaerlijcx op de buijr
spraeck genoomen sijnde nopende
het beheijnen van den meulen,
worden als noch gecontinueert
ende sal de muller de selve
heijningen tegens aenstaende
schoudach gereet moeten maecken
ofte ten allerlangsten tegens

meij avont ende bij naerlaticheijt
sal het selve gedaen worden
bij den scholtis tegens sijnen
wederpenninck.

8

Buijrmeijsters in *het* dorp Lambert
Brantssen ende Henrick Joachims
den Jongsten in Velthuijsen
Scherpen Erff en Evert
Evertssen.

9

Dese voorseide buijrmeijsters sullen
noch vier persoonen nevens
haer moogen kiezen om *het*
hooren soodanige reeckeninge
als de gemeente enigins
is aengaende, welke
reeckeninge binnen den
tijt van veerthien dagen
ofte ten langsten
drie weecken, sal gedaen
worden.

Op den 3 aprilis 1648
is tot Ede weder buijr-
spraeck gehouden ende
geresolveert *het* gene
volgt.

1

Voorts is geresolveert dat alle
die poincten in *het* jaer
1647 genomen, in vollen
weerden blijven.

2

Voorts is goetgevonden dat

die buijrmeijsteren ten overstaen
van de scholtis met Jan Pouwels
sullen aff¹⁵

3

Dat die steegh ten westen
van die Eder meen gelegen,
soo haest doenlijck, met ghe-
meijne warck verhooght sal
worden, ten eijnde die veenen
gebruijckt cunnen worden.

4

Dewijle verscheijde luijden
vergangen jaer quaet ghe-
schout sinnen ende in ghe-
breecke bijven *het* schudt
ofte die breucken te betalen,
soo is nochtans vastgesteld
dat sij *het* selve alsnoch voor
ofte ten langsten op den
aenstaende schoudach sullen
voldoen, bij pene van
executie.

5

Buijrmeijsters in *het* dorp Rijck
Brantssen in plaets van
Brant Rijckssen, ende Willem
Thijssen, van Velthuijsen
Henrick Gerritssen ende
Henrick Goorts.

6

Het is nochmaels vastgesteld
dat dese tegenwoordigen
buijrmeijsteren noch vier andere
persoonen bij haer sullen
moogen kiezen, omme
binnen den tijt van een
maent alle reeckeningen
der gemeijnte aengaende,
affhooren ende opnemen
als oock dien volgens op
alle betalingen ordre stellen
soo veel enigins dontlijck is.

¹⁵ Tekst niet afgemaakt.

7

Dat die buijrmeijsteren neffens alle die naburen, (soo sij mede willen gaen), ter eerster gelegentheit het gescheijt tussen Eder ende Doesburgher velden sullen naer sien, waer deselven sinnen¹⁶ scheidende.

Op Paesmaendach in den jaere 1649 is hier tot Ede weder buijrspraeck gehouden en geresolveert *het gene volgt.*

1

Eerstelijck is goet gevonden dat tegens aenstaende donredach die buijrvreeden dicht gemaect, en alle gemeijne heckens gehangen moeten sijn.

2

Die van de Slundt sullen die grup doorgaens moeten verdiepen ende tenminsten in den boodem vier voeten wijt maecken.

3

Ende umb te verhinderen dat die wateren van Manen ende Velthuijsen niet over die Spennic steege en loopen, soo is goetgevonden dat deselve steege ter eerster gelegentheit besichtig sal worden.

4

Dat die Weteringh van *het* Doesburger schut aff door gaens tot aen *het* Velthuijser

¹⁶ "zijn".

schut toe sal verdiept ende
verwijdt worden dat het water
sijnen volcoomen loop can hebben
gelijck van olts gewoonlijck.

5

Sullende alle leegten welcke
aen die hoeijlanden sinnen,
soo aen die Eder meen als
Oortrijsen, verhoogt ende soo
onderhouden moeten worden.

6

Het artijckel van vergangen
jaer noopende op nemen
ende hooren der gemeijne
reeckeningen, blijft
gecontinueert.

7

Dewijl geklaegt wort dat het
water van die Edermeen
aff wes aen die Koeckel
toe niet wel sijnen vrijen
loop heeft, soo is bij
provisie ende sonder
consequentien goetgevonden
dat die gemeijnte die selve
Weteringe van de Eder meen
aff wes aen die ¹⁷
toe, sullen opgraven.
Sullende die reste bij de
eijgenaers ten beijden sijden
gelegen, opgegraven worden.

8

Dat die voorganck nae
behooren sal gemaect worden.

9

Die buijrmeijsters sullen behartige[n]
dat alle tochtgraven ofte
slooten opgemaect worden
als oock alle nootwendige
wegen verbetert.

¹⁷ Veldnaam niet genoemd.

10

Die resolutie van *het jaer*
47 noopende *het benificeeren*
van die Edermeen, *het selve*
blijft in weerden.

11

Het opgraven ende verbeteren
van die steegh ten
westen van die Eder
Meen gelegen, blijft mede
in weerden.

Cornelis Peterssen *versoeckende*
een streepien van
die gemeijnt voor sijn
huijs aen te graven.
Het selve sal besichtig
worden bij den scholtis
samt *buijrmeijsters*.
Ende de geene welcke
tot het hooren ende
op neemen van de
reeckeninge gevordert
sullen worden.

Buijrmeijsters in het dorp
Huijbertien Tijssen
en *Aelt Janssen*.
Velthuijsen Cornelis
Willemsen en Derrick Gerritssen.

Schoters sinnen
Maes Janssen ende
Derck Elissen.

Op den lesten
aprilis 1650 is tot Ede
in die kercke naer older
gewoonte weder buijrspraeck
gehouden ende geresolveert
het gene volgt.

Dat het eerste point
van *het jaer 49* in
weerden blijft.

De *artijckelen* van den jaeren
49,
2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
blijven gecontinueert.

12
Dat in *het Velthuijser* schut
een *spil* naer behooren
sal gemaect worden.

13
Dat men van nu voortaan
uijt die gemeijne hooij
landen sal *blijven* wes die
lesten opper uijt het
velt is.

Buijrmeysters sinnen
Berru Aertssen in *Velthuijsen*,
Rijck Brantssen in *het dorp*.
Schutters blijven
gecontinueert.

Op den lesten meert 1651
is tot Ede in de kerck naer
older gewoonheijt wederom
buijrspraeck gehouden ende
is geresolveert als volgt.

*Het eerste point is
geappoincteert ende vast
gesteld,
en sal men datelijck uijt de
hooij- en weijlanden schutten.*

2
Dat die van de Slunt
de grup sullen moeten
verdiepen, ende tenminsten
in den boden vier voeten
wijd.

3
Ad idem.

4
Idem.

5
Sullende alle leegten
soo aen den hooijlanden sijn
een ieder voor *het* sijne met
een goede kae maecken
ende alsoo moeten onder-
houden, gelijk mede aen
die Oortrijsen *verdiepen*
ende wijden, bij pøene
van een halff vat
bier te verbeuren.

6
Wort gecontinueert.

7
Wort mede gearresteert.

8

Dat den voortganck nae
behooren sal gemaect
worden.

Artijckelen 9, 10 en 11 blijven.

Buijrmeysteren Frans Gerritssen ende
Wijn Lambertssen.

Schutters Maes Janssen ende
Derrick Elissen.

De buijrmeysteren worden
geauthoriseert om te be-
sichtigen de buijr steegen
aen *het* noorder sijt van *het*
Eder veen om met goet
vinden van die daer toe
geassumeert sullen
worden, *het* geene bij hen
gevonden sal worden, te
rapporteeren en soo nodich
daer nae tot verkopinge
te treden.

Op den 21 martij
1652 is naer older
gewoonte weder
buijrspraeck gehouden
ende die puincten van
den jaere 1649 gecontinueert.
Namentlijck 1, 2, 3, 4, 5,
6, 7, 8, 9, 10 ende 11.

Voorts is vast gestelt
dat die steege ten westen
van die Eder meen gelegen
soo danigh sal verhoogt
worden, dat deser selve
winter ende somer
bruijckbaer is. Ende

soo eenighsins moogelijck
is, soo hoogh te maecken
dat het water 's winters
daer niet over can loopen.

Dewijle sich bevindt dat
die van Kriel ende
Hindecamp met haer besten
haer streeck beginnen
te hoeden tot groot nadeel
van die van Ede ende
Velthuijsen, soo is mede
geresolveert dat men de
selven sal stuijten ende
so noodich middelen rechtene*n*
weeren.

Blijvende vorder alle
poincten gecontinueert
tot dienst van de gemeente
voor deesen genoomen.

Buijrmeijsters Lambert Brantssen
en Aelbert Janssen.
Die schutters blijven
gecontinueert.

¹⁸#

Op *het* voorgeven van *Joncker* Derck
van Broeckhuijsen in presen-
tie van *Joncker* Evert de Cock
versoeckende om te mogen
hebben toelatinghe om
uijt de gemeente des dorps
Ede ende Velthuijsen uijt het
Creelsche veen te mogen aen-
graven de groote van 4 off
5 mergen¹⁹ molder gesaeijs, is
geresolveert eenparichlijck *het*
selve te laten blijven gelijk
als het van olts geweest
is.

¹⁸ Dit fragment op p. 36 moet ingevoegd worden op p. 37 op de plaats van het
corresponderende teken (#).

¹⁹ "morgen".

Memorie van *het* gheene
op de buijrspraeck van die
op den 20 martij 1654 voor-
gedragen ende geresolveert
is.

Eerstelijck wort gevraegt
wanneer men van de gemee-
ne hoijlanden sal blijven,
wort geresolveert van desen
dagh aff.

Teghens wat tijt dat de hec-
kens gehangen *ende* de buijr-
vreede dicht sal moe-
ten zijn.

Wort gevonden tegens dings-
dagh nae Paeschen, sullende
de besichtigungh ofte schouw
alsdan meede geschieden.

Meijert Petersse *versoeckt* een
huijsken te mogen setten
op de Buijsteeg daer Brant
Maessen gewoont heeft.

Meijert Petersse wort sijn
versoeck toegestaen mits dat
hij een vaersloot *ende* een
sant padt buijten kosten
van de gemeente sal onder-
houden.

Op *verhooren* van de heer van
Laer wort sijn *edele* toegestaen
van den Elscamp af suijtwaert
omme uuthouene die grob
naer *het* veentijen aen *ende* strec-
kende acht off thien voeten
van der gemeente²⁰ te doen graven
om alsoo eenen bequamen wal
tegens den olden aen te leggen.

[zie noot 4]

Om de schulden van de gemeen-
te te betalen is goetgevon-
den, dat men ter eerster ge-
legenheijt soo veel slijck sal
vercoopen, als daertoe noodigh
is. Waertoe gecommitteert
worden den *ontfanger* Omme-
ren *ende* den scholtis welck

²⁰ "gemeente".

neffens de buijrmeijsters bij
haer sullen mogen nemen
soodane personen als sij
daertoe bequaem sullen
achten, welck meede sullen
besichtigen off die eijge-
naers van *het* Creelsche veen-
tgen *den* gemeente oock
te nae geweest zijn.

Alle voorgaende resolutien
die gemeente tot dienst, blijven
gecontinueert.

Buijrmeijsters dit jaer Thijs
Janssen, Steven Hermense.

Scheuter is voor dit jaer
aengenomen Geurt
Willemse *ende* sal voor
loon hebben negen gulden
10 *stuijver* boven sijn ordi-
nair schott.

Op den 9 aprilis
1655 is hier tot Ede in de
kerck weder buijrspraeck
gehouden *ende* geresolveert
als volgt:

1
Dat de buijrvreden tegens
toecomstigen woensdagh
sal moeten dicht wesen, *ende*
alle hecken nae behooren ge-
hangen.

2
Dat nae desen dach alle peer-
den, beesten, schapen, verckens
ende andersints uijt die gemee-
ne hoijlanden sullen blijven
moeten, wes ter tijt toe het
hoij uitghevuert is, *ende* sullen
de eijgenaers van de Eder
meen die voort moeten
dichtmaecken.

3
Dewijl sich bevint dat die
straten in *het* dorp op veele
plaetsen beengt²¹ worden
met hout, mest *ende*

²¹ "beëngt". Zie woordenlijst.

andersints. Soo is goetgevonden dat ijder een tegens zijn erff over die gemeene straaten alle saterdagh voor de middagh sal klaer maecken, ende opruijmen, bij poene van een gulden, waerover die schouwe tot keur van den scholtis ende buijrmeijsters gevuert sal worden.

4

Dewijle verscheijdene luijden sich onderstaen der gemeente plaggen ende andersints te gebruijcken, sonder deselve gepacht te hebben, soo is goetgevonden, dat hetselve nae desen dach niet meer sal mogen geschieden, bij poene van ses gulden, soo menichmael sij daer over bevonden worden, behalven dat de ghen werck tot noch toe ofte eenighen tijt herwaerts soodane gebruijck sich hebben aengematigt, daarvan afdracht sullen moeten doen.

5

Dewijl geappelleert is van sekere sententie tuschen de gemeente ende Jan Ghijsberts metten sijnen uitgesproken ten aensien van seker veentgen het Creelsche veentge genaemt, soo is goet gevonden dat den scholtis ende buijrmeijsters mitsgaders capiteijn Ommeren, den rentmeijster van Kernhem, Gerrit Gijsbertssen ende Henrick Gerritssen met goet vinden van de andere parthije, noch eens in loco sullen erscheinen, omme te tenteeren off men die questie niet in vrientschap kan vinden.

Dewijl geklaegt wort dat
verscheijdene pennongen voor
ofte van wegen de ge-
meente verschoten ofte ten
achteren zijn, soo wort
nochmaels goet gevonden
mitten eersten soo veel
veenslijcx uijt de buijr-
stege te vercoopen, als daer
toe nodigh sal zijn.

Blijvende alle voorgaende reso-
lutien tot dienst van de
gemeente genomen, gecon-
tinueert.

Dewijle de Meulensteegh voor-
namelijck aen *het* Benedeneijnde
nootsaeckelijck sal moeten wor-
den geholpen, soo is goet ge-
vonden dat men deselve sal
verhoogen, met graven van
de slooten ende opvoeren
van sant.

Buijrmeijsters zijn de scholtis
ofte sijnen bouman ende
Rijck Brantssen.

Op ten 13 april 1656
is weder buijrspraeck ge-
houden.

Het 1te, 2de, 3de, 4de articulen van
anno 1655 blijven gecontin-
eert.

Is goet gevonden dat men
alle de steegen, soo men
van outs gewoonlijck is te
verpachten, wederomme
sal verpachten.

Dewijle sich bevint dat
op verscheijdene plaetsen
moet gemeijnwerckt
worden, ende geklaeght
wort dat verscheijdene
luijden op de boding van
de buijrmeijsters niet en

achten, soo is goet gevonden dat van nu voortaan ider een, *gelijck* van olts gewoonlijck is, selffs in persoon sal moeten compareeren, bij peene van eenen daelder, ten ware hij wettelijck reden hadde van uijt blijven, welke boete aenstont nae *het* wercken sal moghen executeert worden. Edoch sullen alle die geene welke meer als een half erff in gebruik hebben, twee bequame personen moeten opbrengen, mits dat diegeene soo met wagen en peerden geboodet worden, mit een mensch sullen mogen bestaen.

Maes Evertsen is toegestaen dat hij de plaggen op de steegh langes sijnen engh den tijt van ses jaeren, mits dat hij geduerende denselven tijt de steeg nae behooren sal onderhouden, bij verval van *het* selve gebruik.

Is meede goet gevonden dat bij Jan Gerritsen een goede brugge tot last van de gemeente gemaect. Oock meede de Weteringe van de *voorseijde* brugge aff zuijwaert, soo verre Jan Gerrits bouwland is streckende, bij de *voorseijde* gemeijnte eens wel sal opgraven, ende bij de *voorseijde* Jan Gerrits onderhouden worden, edoch sonder præjudicie van de een off de ander.

Dat voorts alle voorgaende
resolutien tot dienst van *de*
gemeente streckende,
gecontinueert blijven.

De buijrmeijsters de ont-
fanger Ommeren off sij-
nen bouman in *het* dorp.

In Velthuijsen wegens
capiteijn Ommeren Evert
Wolterssen.

De scheuters blijven gecontinueert.

Dewijl Rijck Brantssen
den hoevel, daer Neel
Counraets eertijts pleegt te
wonen, sich mit pooten
van eijcken loijen aenma-
tigt, *het* welk nochtans
vermeijnt wort gemeen-
te te zijn, soo sal hij sich
binnen den tijt van acht
dagen a dato deses sijn
recht moeten bewijsen
off andersints, dat men
soodane middelen van
rechtens tegens hem
in *het* werck sal stellen
als men geraetsaem
vinden sal.

Op den 4 april
1658²²

is wederom naer older
gewoonte buijrspraeck
gehouden *ende* gereselveert
als volght:

1

Dat men nae desen dagh
met alderhande haest, *het* sij
paerd, koeijen, schapen off
anders uijt de gemeene
hoijlanden sal blijven tot
ter tijt toe den lesten opper
uijt het lant sal zijn *ende*
dan toecompstigen woens-
dagh voor de middagh al-
le heckens sullen moeten
gehangen *ende* die buijrvre-
den dicht zijn.

2

Dat een ijeder met sijn scha-
pen op sijn streeck sal blij-
ven *ende* geen nieuwe
streeck maecken, bij poe-
ne van dubbelt schott.

3

De gebruijckers van de hoij-
landen ten zijden *ende* noor-
den van den Doesborger
dijck gelegen, sullen die
slooten nae behooren moe-
ten opgraven, bij poene
daertoe staende.

4

Dewijl het Hoochvelt op
verscheijde plaetsen mettet
halen van plaggen *vernadeelt*
wort, soo is goetgevonden
dat die tegenwoordighe
buijrmeijsteren neffens die ge-
committeerde welcke tot
andere saecken genomi-
neert sullen worden, ter
eerster gelegentheijt be-
hartigen sullen, dat ijder
een rontom heer magh weten
waer *het* gescheijt is.

²² 1657 ontbreekt.

5

Dewijle geklaegt wort dat *verscheijde* luijden op *verscheijde* hoecken sich van *de* gemeente met aengraven hebben aengemacht, sonder daer van consent bekomen te hebben, soo is goetgevonden dat hetselve besichtig sal worden, ende indien hij met de vorige gecommiteerdens ende *buijrmeijsters* daerover ten overstaen van *den* scholtis niet en konnen accordeeren, soo sullen sij *het* selve wederom moeten inwerpen, betalende de boete daertoe staande.

Wordende daerbeneffens als noch weder vastgesteld dat niemant sich sal onderstaen ijet vorder van de gemeente aen te graven, sonder dat hij daertoe consent op de *buijrspraeck* bekomen heeft off andersints sal men denselven voor een geweldiger aensprecken.

Dewijle de gemeente met *verscheijden* schulden beswaert is, en oock eenighe schult van *vercofte* plaggen en torff noch heeft uijtstaende, soo zijn tot effeninghe van *den* *voorschreven* staet neffens *den* scholtis gecommiteert, Hermanus Holtman *rentmeijster*, Lambert Brantssen, *den* *ontfanger* Wermelt van Ommeren, Henrick Joachimssen den Jongen, Henrick Gerritsen ende Johan Timmer, welke tot dien eijnde sullen mogen *vercoopen* soo veel veen slijcx als bevonden sal worden daertoe noodigh te zijn, waertoe voor

eerst gebruyckt sal worden
de steege gelegen aen de
noorder sijden aen de Eder
veenen.

Dewijle geklaegt wort dat
Henrick Claessen *het water*
omtrent sijn huijs komende
opdamt, en sijn olden cours
behindert, soo is goet ge-
vonden hem in der goede te
vermanen deselve dammen daer
uijt te doen ofte dat mense
daeruijt sal smijten.

Sullende die tegenwoordige
buijrmeijsteren behartigen
dat het Velthuijser schut na
behooren wort *versien*, ge-
meijn werckt mitsgaders
die nootwendighe bruggen
worden gemaect.

Die van Doesborgh aen te
seggen en daertoe te holden
dat se haer schut en dijck soo-
danich sullen maecken *ende on-*
derholden, dat die van Ede
ende Velthuijsen daer door
geen schaede *ende lijden*. Al-
let conform den vorstelijcken
brief.

Dewijle geklaecht wort dat
die schuttingh niet nae be-
hooren geschiet, soo is goet
gevonden dat Evert Jansse
meede voor scheuter in *het*
Hooge velt sal aengenomen
worden.

Tegenwoordighe buijr-
meesters Rijck Brantssen
ende Wijn Lambertssen.

Op ten 4 april
1659
is wederom buijr-
spraeck gehouden ende die
voorgestelde articulen gecon-
tinueert.

Tegenwoordighe buijr-
meesters Aelbert Janssen,
Thijs Janssen.

Op ten 26 martij
1660
is weder in de kerck tot
Ede buijrspraeck gehol-
den, ende *sijnen* alle die reso-
lutien in den jaere 1658 ende
1659 genomen, gecontinueert.

Dat de buijrvreede tegens toe-
compstigen woensdagh dicht sal
moeten zijn, ende de heckens
gehangen. Dat men op *het* schudt
sant met geene schapen
sal mogen hoeden, maer moe-
ten doordrijven tot boven het
Maander voetpadt, en dat
oock niemants in *het* selve
begrijp plaggen sal mogen
maeijen, bij poene van een
daelder.

Dewijle bevonden wort dat
de sanden dagelijcx toenemen,
soo sullen ter eerster gelegent-
heijt *het* selve stroijen, ende
moeten die schapen nootsake
daeruijt blijven, voorname-
lijck het Creelsche sant, ende
sal men *het* selve sant aff-
pooten. Sullende van ijder beest
betaelt worden ses stuijvers
ende een schaep twee stuijvers,
ten waere een beest off twee
off gelijk getal van schapen
onverreets ontlopen waren.

Dewijle den scheuter klaegt
dat het schott van vier
paerden oft beesten tot
nochtie niet hooger is ge-
stelt als op een schelling,
soo is *verstaen* dat van nu
voortaen van meerder getall
dubbelt schott betaelt sal
worden, mits dat de vree-
de nae behooren sal gemakt
ende geschout worden.

Dewijle sich bevint dat lan-
ges den Doesborger Dijck
mit beesten en peerden
in de Edermeen schade ge-
schie, soo is goet gevonden
dat men op ten gemeenen
dijck op ten hoeck van des
ontfangers hoef een hecken
sal hangen, *het* welck bij de ge-
meente alhier *ende* die van Does-
borgh elcx voor de helfte bekos-
tigt sal worden.

Alle diegeene welcke aen de
west sijde van de dwarsstege
met haere weijcampen ge-
legen zijn, sullen geene dam-
men in haere slooten mo-
gen leggen, maer *het* water
sijnen olden cours laten ge-
lijck van olts gebruijckelijck
is, bij poene van een dael-
der soo menichmael sij daer
over bevonden worden.

Dewijle de straten door het
dorp seere beginnen te vervallen
onaengesien op *verscheijde*
buijrspraecken geresolveert
is, dat eenen ijder de selve
voor sijn erff sal onderhou-
den, soo is goet gevonden
dat een ijder volgens de *voorseijde*
gemeene straat nae beho-
ren sal toemaecken, ende
onderhouden, soo nochtans

te verstaen dat

23

de geu-
len in *het* dorp tot costen van
de gemeente sullen *verlecht*
ende gelecht worden. Dit alles
voor den eersten dagh meijs
ende indien ijmants in ge-
breken blijft, soo sal *het* selve
op kosten van de onwillige
gemaect worden.

Is meede goetgevonden dat
niemant eenighe beesten oft
peerdt in de gemeene hoijlan-
den sal mogen setten, als het
hoij daeruijt is, tensij dat hij
daerin geerft zij, bij poene
van dubbelt schott.

Voor desen jaere zijn tot
buijrmeesters gestelt in *het*
dorp Rijck Brantssen, *ende*
Wouter Brantssen te
Velthuisen.

Op den 19 martij
1661

Is wederom buijrspraeck
gehouden, *ende* geresolveert
als volght:

Dat ter eerster gelegent-
heijt die plaggen op die ge-
meijne stegen nae older
gewoonte ten overstaen van
de heere scholtis *vercoft*
sullen worden.

Dat men ter eerster gele-
gentheijt een nieuwe
brugg bij Crauwels en
op den hoeck van Toenis
Claessen weijcamp *over* de
grup sal maecken.

Die gecommiteerdens
in den jare 1658 genomi-
neert worden, vorder ge-

²³ Hier zijn 3 ½ regels doorgeshaald. Die zijn niet leesbaar.

committeert om oculaire inspectie te nemen van het Armen Vheen van Elis Joo-stens huijs tot aen Veltgens-graef toe, off *het selve* dient vercoft te wesen off niet, ende *het selve* geschiet zijnde, sul-len rapport doen wienvol-gens alsdan de resolutie sal effect sorteeren.

Vermits de ongelegenthee-den, soo is geresolveert dat die buijrspraeck woens-dagh nae *Sint* Getruijden-dag²⁴ sal wesen.

Buijrmeesteren Frans Ger-ritssen in plaetse van den ontfanger, Steven Hermenssen. Henrick Berntssen is tot buijrmeester gestelt in *het* Eder veen.

Op den 19 mar-tij 1662
Is wederom naer older ge-woonte buijrspraeck ge-holden ende zijn de resolu-tien in den jare 1661 geno-men, gecontinueert.

Dat op huijden over acht da-gen die heckens gehangen, de straten geruijmt ende nae behooren gemaectt sullen moeten zijn.

Dat die gaten soo in *het* dorp zijn, bij een ijder voor sijn deur gemaectt sal worden, mits dat de buerte dese reijs de steen daertoe sal moeten leveren.

²⁴ Sint Getruijgendag: maandag 17 maart 1662

Wort vastgesteld *ende* geresolveert dat meester Ghijsbert²⁵, barbier, die stacket, soo hij in weerwil van de gemeente geseth heeft, binnen den tijt van 24 uijren sal hebben wegh te nemen, bij poene van 10 Rose-nobels, behalven de heer sijn recht.

Alsoo de heere scholtis de gemeente voorgedragen heeft de goede apparentie der waterloose *ende* oock meede dat sijn *edele* daertoe albereets penningen verschooten heeft *ende* noch vorder sal moeten verschieten, behalven *het* geene de waterloose sal mogen komen te kosten. Soo is gelooft *en* goet gevonden, dat *gemelten* scholtis sijn verschott gerestitueert *ende* in allen deelen cost- *ende* schadeloos sal gehouden worden.

Die heer van Laar is toegestaan dat sijn hoogede/*e* een sloot van acht ²⁶voeten te mogen doen graven dicht langs die stappen, welcke aen de sijde van *het* Creelsche veen aen langes het goet Creel zijn leggende. Hebbende sijn hoogede/*e* aen de naebuijren vereert een ton biers.

Ghelijck oock aen de scholtis geconsenteert is *het* verbrijden van de wal aen de westsijde van de Bree gelegen, sullende daervoor oock een ton bier geven.

Dat nae desen op de kerck hoff niet gebleijckt sal worden, buijten consent van de custer. Dat de eijgenaers van de custer. Dat de eijgenaers van de Eder meen langes *den* boschouen gelegen, die sloot deurgaens van de Meengraeff aff tot

²⁵ Mr. Gijsbert was chirurgijn en barbier in Ede. Mogelijk dezelfde als later Mr. Gijsbert Woudenbergh.

²⁶ Doorgehaald: "roeden".

in de Weteringhe toe, sul-
len opgraven tenminsten
een sloot van 6 voeten
ende onderhouden dat niemant
daer door schade leede.

Tegenwoordighe buijr-
meesters in Ede Lambert
Brantssen, Cornelis
Aertssen in Velthuijsen.

Propositie op de
buijrspraeck tot Ede
in den jaere 1663 op den
1 april gehouden, overgegeven.

1

Off niet geraetsaem gevonden
²⁷ wort dat tegens toecomsti-
gen woensdag voor de mid-
dag alle buijrheckens gehangen,
de wangen toegemaect ende
de buijrvracht doorgaens dicht
gemaect moet zijn, ende de schou
alsdan voort daernaer over ge-
voert worde.

2

Dat de gemeene hoijlanden
²⁸ aenstont moeten dichtgemakt
worden, en ijder met sijn
peerden, beesten, schapen,
verckens en gansen op het
sijne moet blijven.

3

Off niet geraetsaem gevonden
wort dat ijdereen in het
dorp alle mesthoopen, hout,
²⁹ asch ende andersints van 's
heeren straten late tot
binnen de goten alle 14 dagen
opruijmen ten eijnden de schou-
wen daer op alle 14 dagen
gevoert worden.

²⁷ Hier staat in de marge: "Fiat/ als in textu", (latijn), wat betekent: "goedgekeurd zoals in de tekst beschreven".

²⁸ Hier in de marge: "Fiat": "Goedgekeurd".

²⁹ Hier in de marge: "Fiat": "Goedgekeurd".

4

De heere scholtis *versoeckt*
vriendelijck van de nabuijren
³⁰ off hem toegelaten moge wor-
den een vischweijertgen van
omtrent 22 roeden breete, lan-
ges sijn weijdekamp het Geur-
tijen genaemt, bij Maas Ever-
tssen te mogen maecken,
mits dat hij eenen goeden
voerwegh langes de noorde
sijde te maecken gehouden
blijve, willende hij scholtis
geerne een recognitie tot
een erkentnisse daervoor
aen *de* nabuijren geven.

5

Dewijl men van goeder hant
verstaet dat sijn excellentie
³¹ Van Obdam misnoegen heeft
in het *verpachten* van kercken
en custerijlanden, soo wort
gevraegt off niet goet ge-
vonden wort dat men voort-
aen, soo haest de pacht
uijt is, alle derselver landen
nae openbare veijlinge pub-
lijcquelijck aen den meestbie-
dende *verpachten* sal, sonder
aensien van personen.

6

³² Dat het Velthuijser schutt
desen somer nae behooren moet
losgegraven ende *versorgt* wor-
den.

7

Dat oock niemant sich sal mo-
gen onderstaen over het *voorseijde*
³³ schut met wagens off kar-
ren te varen, bij poene van
eenen daelder soo menichmael
sij daerover bevonden worden.

³⁰ Hier staat in de marge: "Fiat/ als in textu", (latijn), wat betekent: "goedgekeurd zoals in de tekst beschreven".

³¹ Hier staat in de marge: "Fiat/ als in den/ text" (goedgekeurd, zoals in de tekst beschreven).

³² Hier in de marge: "Fiat": "Goedgekeurd".

³³ Hier in de marge: "Fiat": "Goedgekeurd".

8

Off bij de geerfde nabuij-
ren niet geraetsaem ge-
³⁴ vonden wort dat met de
eerste gelegentheijt de limit-
scheijdinge rontom het Ede-
sche velt sal naergesien
worden.

9

Dat de buijrmeesters desen
aenstaenden somer sullen
moeten meijnwercken
³⁵ voornamelijck van *het Velt-*
hujser schut af, soo verre
nae Velthuijsen aen als
het mogelijk is.

10

En dat se oock goede toesicht
³⁶ sullen dragen dat het Velt-
hujser schut op *behoorlijcke*
tijt wort opgedaen.

11

Dewijle geklaecht wort dat
eenige luijden, voorname-
³⁷ lijck diegeene die niet be-
voegt *ende* zijn om schapen
te houden, sich onderstaen
met hare schaapen te drijven
ende te weijden daer noijt
geen schapenstreeck
is geweest, soo wort gevraegt
off men deselve niet en sal
mogen schutten, soo dickwijls
sij daerop gevonden worden.

12

Wort gevraecht wie buijr-
meesteren sullen wesen, *ende* ge-
resolveert dat Jan Evertssen
ende Evert Woutersen wonende

³⁴ Hier staat in de marge: "Fiat/ als in textu", (latijn), wat betekent: "goedgekeurd zoals in de tekst beschreven".

³⁵ Hier in de marge: "Fiat": "Goedgekeurd".

³⁶ Hier in de marge: "Fiat": "Goedgekeurd".

³⁷ Hier staat in de marge: "Fiat/ als in tex-/tu", (latijn), wat betekent: "goedgekeurd zoals in de tekst beschreven".

op de bouwinghe van *capiteijn*
Ommeren, buijrmeesteren
sullen zijn.

13

Wort gevraeght wie scheu-
ter wesen sal.

Blijven de voorgaende.

Alle voorgenomene resolu-
tien blijven in haer vorige
poincten, gelijk alsse zijn.

Propositie op de
buijrspraeck tot Ede
op den 3 april 1664 over-
gegeven ende genomen.

Off niet geraetsaem gevon-
den wort dat nae desen dag
eenen ijdereen met sijn peerden,
beesten, schaapen, verckens
ende gansen uijt de ge-
meene hoijlanden op *het sijne*
sal blijven, als die gemeen-
te meede dicht gemaect
³⁸ende de heckens gehangen
moeten worden voor toe-
compstigen donderdag om-
trent acht uijren, als sullen
de schouwe alsdan daerover
gevoert worden.

Off niet het darde *articul* van *de*
resolutien des *verleden* jaers
in voller weerden blijft, en
dat die schouwe alle 14 dagen
strictelijck sal voortgaen ende
³⁹alle gebreeckige sonder on-
derscheijt voor die breuke
geexecuteert sullen worden,

³⁸ Hier in de marge: "Fiat": "Goedgekeurd".

³⁹ Hier in de marge: "Fiat": "Goedgekeurd".

sullende de breucken voor
die eerste reijse wesen een
gulden.

Dewijl Thijs Janssen de
buijrmeesters plaets in *het* dorp
Ede niet geerne aennemen
solde, soo is in sijn plaetse
gesteld Henrick Rijcksen
in Ede, zijnde Baruw
Aartssen als buijrmeester
in Velthuijsen gestelt.

Zijnde bij de gemeente
meede goet gevonden
dat *men* ten naesten
jare buijrmeesteren sal kie-
sen uijt de volle ghe-
meente, *ende* in val imant
wilde sustineeren dat
de buijrmeesters plaats tot
hare hoffstee waren be-
hoorende, het selve sullen
sij op die tijt bewijsen.

Is geresolveert dat Gosen
Otten gekoft hebbende
het huijs van de *erfgenaemen* van
zaliger Gerrit Ricksen *staende*
op de gemeente, dat hij
daervan *jaarlijcks* sal betalen
aen de gemeente een *gulden*
5 *stuiver* *ende* dat hij sal
inholden *ende* betalen de ach-
tersteedighe *verscheenen* jaren.

Dat de buijrmeesteren *ten*
overstaen van *den* scholtis

de plaggen, soo er noch zijn
op de gemeene steegen *ende*
straaten, sullen *verpachten*.
Ende degeene soo albereets
op de gemeente eenighe plag-
gen gemaeyt hebben, de
breucke *ten vollen* sullen be-
talen.

Dat ijder een van nu voor-
taen de gaten in de straa-
ten voor sijn deuren ofte
erven sal doen maken
off bij nalatigheijt van dien
sal sulcx bij *den* scholtis
op den weerpenninck be-
staadet worden.

Dewijl *den* scholtis ge[vraegt],
is seecker stuck *versocht en*
toegelaten aen te graven,
is geresolveert *ende* goet ge-
vonden dat diegeene die
sonder consent aengegraven
hebben, hetselve wederom
sal worden ingeworpen, be-
holdens *den* scholtis sijn recht.

Dat meester Lamert timmer-
man voor sijn deur sal
leggen een *behoorlijcke* hoel⁴⁰
om *bequaemelijck* het water
te kunnen lossen en sijn
hout binnen de goot holden.

Dat *men* tegens toecomende
donderdag zijnde *den* 14 april
1664 de schouwe door het

⁴⁰ heul

dorp Ede sal worden ge-
voert, en als oock meede
over de buijrvreede.

Aldus geresolveert op den
lesten april 1664.

Op den 3^{en} april
1665

soo is bij de heere schol-
tis en de presente na-
buijren naer voorgaende
publicatie goet gevonden
en geresolveert dat die
heckens gehanghen, ende
die buijrvreede sal worden
dichtgemaect. Ende
sulcx tegens eerstcomende
donderdagh alwaer de
schouwe terselver tijt
meede over gevoert sal
worden.

Dat oock ijder een sijn
holt binnen den tijt van
14 dagen à dato deses van
's heeren straaten sal
moeten hebben, oock mee-
de geen rijs in *het* dorp
mogen setten. Oock dat
niemant eenighen dreck
off vuyligheijt op de
straat sal leggen, bij poene
van eenen daelder. Sullende
de schouwe hierover worden
gevoert op donderdagh
nae de publicatie.

Dat nae *desen* dagh alle beesten, *peerden* off *schaapen* uuth de gemeene *hoijlanden* sullen *blijven*, bij poene van *geschut* te sullen *worden*.

Gosen Otten is op *sijn* *versoeck* toegestaen dat hij voor *den* *gront* daer *sijn* *huijs* op staat, *mitsgaders* een *hoffken* daerbij *gelegen* van nu *vortaen* in *eijgendomb* sal *besitten* mits *betalende* aen de *buijrmesters* tot *behoeff* van *den* *gemeente* *vijffentwintig* *gulden*, *mitsgaders* eene *tonne* *biers*, en een *ricksdaelder* voor *den* *Armen*, *welcken* *ricxdaelder* als oock de *tonne* *biers* *aenstonts* *voldaen* is. *Sijnde* oock de *weduwe* van *Gerrit Rijckssen* hare *achtersteedighe* *pachten* om *seecker* *reedenen* *gemitteert* *vermits* *haren* *soberen* staat.

Dewijle Evert Janssen als *scheuter* *klaeght* dat hij *verscheijden* *panden* van het *schutten* onder *sich* is *hebbende*, *soo* is *goet* *gevonden* dat de *buijrmesters* *het* *selve* nae *behooren* sullen *vervorderen*.

Dat de *scholtis* en de *buijrmesters* aen de *weduwe zaliger capiteijn* *Ommeren*, *ende* de *erffgenaemen*

van *zaliger* Cornelis Peterssen
sullen transporteeren ende
opdragen soodane buijrsteeg
als sij voor desen van de ge-
meente gekocht ende be-
taelt hebben, gelegen langs
de Velthuijserdijck, streckende
westwaert tot aen de Geer-
steegh.

Dewijle Roetert Rijckssen sich
beklaeght dat hij wegens
verschott bij sijn *zaliger* vader
voor de gemeente gedaen
noch een seecker sum-
ma gelts ten achteren is, soo
is goetgevonden, dat hem
voor sijne bewijslijcke *verschott*
satisfactie gedaen sal wor-
den.

Blijven oock alle gewoon-
lijcke resolutien off poinc-
ten geresolveert.

Ende zijn voor het jaer
1665 tot buijrmeesters ge-
stelt de heere *capiteijn*
Ommeren of desselffs
bouman Otto Willemsen
ende Wijn Lamertssen.

Ende zijn tot scheu-
ters gestelt Evert
Janssen ende Geurt
van Soest.

Buijrspraeck de
anno 1666.

Den 1ste *articul* van *het* jaer
1665 blijft.

2de. oock meede mits dat
de schouwe alle maant
daerover sal worden gevoert,
nae gelegentheijt van
tijt.

3de. blijft oock vast.

Dewijle gesegt wort dat
Gosen Otten die stacket die
hij aen *het* gekochte hoofken
geset wijder heeft geseth
als *het* behoort, soo worden daer
toe *versocht* de heere schol-
tis neffens de *edele* Jacob van
Ommeren, *luijtenant*, mitsgaders
Hermannus Holtman ende
de buijrmeesters sulcx te besich-
tigen ende indien bij haer *edelen*
bevonden wort de gemeen-
te daer bij *vernadeelt* te zijn,
sal *het* selve nae behooren ge-
maeckt worden.

Evert Janssen als scheuter
klaegt dat hij *verscheijden*
luijden in *het* verleeden jaer ge-
schut heeft sonder dat desel-
ve het schott aen hem hebben
willen betalen. Soo is over sulcx
goet gevonden, dat men de
selve sonder aensien van
personen sal doen executee-
ren, en de breucken ten
vullen sal doen betalen.

Dewijle de gemeijne stegen in ettelijcke jaren niet verpacht zijn, en ondertuschen bij de een en ander worden vernielt, soo is goet gevonden dat de buijrmeesters ten overstaen van de heer scholtis deselve op toecomende donderdagh over 8 dagen in *het* openbaer aen den meest biedenden sullen verpachten.

6ten *articul* blijft.

Is meede vast gestelt dat tuschen die *edele* Jacob van Ommeren, *luijtenant*, en de *weduwe zaliger* Elis Janssen Timmer sal gerekent worden en den dagh daertoe op de verpachtinghe sal worden beraemt.

Aengaende het besichtigen van *het* geene van *verscheijde* luijden in eenige jaren herwaerts is van de gemeente aengegraven, daertoe worden gecommitteert de heere scholtis sampt die *edele* Jacob van Ommeren, *luijtenant*, ende den rentmeester Holtman, Lambert Brantsen, Henrick Gerritsen, Henrick Jochemssen den Jongsten en Jan Elissen Timmer.

Dewijle de kerckmeesters klagen en sich oock dagelijcx bevint dat de jonge jeugt aen de kerck glasen en

de kerckmuer groote schade
doen met smijten en breken
in de glasen en op *het* leijdack,
soo wort elcx in specie ver-
booden, bij poene van eenen
daelder soo menichmael sij
daerover bevonden worden,
sullende de olderen voor de
kinderen over de 7 jaren olt
zijnde, moeten in staen
en de kleijne naer adve-
nant.

Sullende meede ijder een
daelder verbeurt hebben
die op *den* kerckhoff met
slingeren ofte andere instru-
menten bevonden worden.

Zijn voor *het* jaer 1666
tot buijrmeesters gestelt
Lambert Brantsen ende
Aelbert Janssen.
Blijven tot scheuters
Evert Janssen en Geurt
van Soest.

Dat van nu voortaan *gelijck*
van olts gebruijckelijck is
geweest het schut sant
met geen schapen sal mo-
gen weijen voor dat de scha-
pen gecomen zijn boven
het Maanderpat, bij poene
van een daelder en dat oock
niemant in *het* selve district
eenige plaggen sal mogen
maeijen, bij poene van
6 gulden telckens te verbeu-
ren, en dat de schepers ha-
ren streeck affgepaelt sal
worden, waerse henen
sullen drijven.

Op den 12^{en} april
1667

soo is bij de heere scholtis ende presente nabuijren naer voorgaende publicatie buijrspraeck gehalten, en is bij deselve geresolveert als volght.

De resolutien van het voorgaende jaer blijven gecontinueert, met de appendentien vandien.

Vermits het dorp alhier verscheijde maelen subject is van brant, soo wort gearresteert dat putten soo onder de gemeente zijn gehoorende, ganckbaer en genoegh bequaem om aldaer water uijt te halen in vat. Voorsseijde sullen moeten gemaect worden, als sullende deselve op de schouwe meede besichticht worden, bij poene van quaetschouwinghe.

Vorders wort bevonden als dat verscheijde straten seer zijn gedefaliseert ende gebroocken, soo is het dat deselve binnen 3 maanden a dato deses sullen gemaect moeten worden, bij poene daarvan quaetgeschout te worden.

In het jaer van 1668 die schouwe over twee maanden a dato deses.

Vermits datter verleeden jaer een groote quantiteit van torff uijt het Creelsche

veen is gegraven, soo is daer vorder een inhibitie opgegaen, en voorts daer nae een convocatie bij de gemeente geschiet, hoemen sich daer in dragen soude. Soo is *verstaen* dat ijder die aen *voorseijde* fout annex waere, een recognitie soude geven tot voordeel van de gemeente, omme de *voorseijde* torff te mogen genieten, soo is *verstaen*, dat die geene die buijten buijrts aen den scholtis, binnen den tijt van 3 weecken a dato deses, van den gegraven torff, sullen komen en doen affdracht, sullende in cas van refuijs van dien door middelen rechtens tegens haer geprocedeert worden.

Vorder is goet gevonden, dat soodane schoorsteenen van Jacob Evertssen, Reijer Janssen, Geurt Rademaecker, Gosen de Backer en Henrick Rijckssen waeruijt groten brant soude konnen onstaen en alle vordere schoorsteenen die op de schouwe *voorseijde* sullen besichticht worden, binnen een tijt van 6 weecken nae de schouwe *voorseijde* sullen moeten gemaect worden, soodanigh datter geen perickel van brant uijt kan onstaen. Sullende bij nalatigheid vanden deselve schoorsteenen door den officier van den weerpenninck bestadet worden.

Vorders sullen diegeene die geen brant emmers en hebben, naer quota contribuieren tot brant haeken namentlijck vier.

Is vorder goet gevonden dat men sal de schaeps drift van wegen die van Velthuijsen soecken te brengen midden door het Maender sant sal maeken, opdat de naest gelegene landen van *het* selve sant mogen worden bevrijt. Sullende *den* scholtis hierover in conferentie komen met de gemeente van *Manen*, om deselve drift tot het meeste vordel te helpen ordonneeren.

Is voorder goet gevonden dat alle aengegravene landen⁴¹ sonder consent sedert ettelijcke jaren herwaerts, sullen worden besichticht en naer gedane besichtinge daarvan rapport aen de gemeente sal worden gedaen. Blijvende vorder de gecommitteerden van *het* jaer 1665 gecontinueert, ende bij *den* scholtis als buijrrichter noch gevoeght Jacob van Ommeren *luitenant*, Herman Holtman rentmeester, Henrick Jochemssen *den* Jongen en Baruw Aertssen sampt Jan Timmer en Lamert Brantsen in conformité als *voorseijd*, sullende geschieden op den 22 junij 1668.

⁴¹ Dit woord staat in de marge en moet op deze plaats ingevoegd worden.

Is om *verschejdene* reedenen goet gevonden, dat van nu voortaan drie à 4 personen ⁴² van de scholtis sullen worden genomineert. Sullen uijt *het voorseijde* getall twee bij den scholtis neffens de ghetuijge worden *verkoren*, sullende niemant sich van dese chargie excuseeren als door indispositie ende onmacht, op poene van 2 tonnen biers.

Wort vorder goet gevonden dat de *rekening*e met de weduwe Timmers binnen 6 weecken a dato deses sal worden gesloten.

Zijn voor *het* jaer 1667 tot buijrmeesters gestelt wegens Ede Cornelis Timmer, in Velthuijsen Jan Gerritssen.

De scheuters blijven gecontinueert.

Sal meede in desen jaere 1668 gearresteert blijven dat men van den Lutteken Engh off het sant sal affkuijlen ende die daer binnen komen schutten.

De buijrtschouwe ende straten, heckens ende vorder appendenten sullen toecompstigen dingsdagh geschouwt ende die naelatige geexecuteert worden.

⁴² Op deze plaats moet worden ingevoegd: "uijt de ge-/meente/ tot buijr-/meesters". Deze woorden staan in de marge.

Die opdracht van mijn
moeije op *versoeck* van
Arent Stevenssen blijft
gecontinueert.

Henrick Crauwels sal,
mits niet ontfangende
als het regenwater dat
in de Eder mheen valt,
die brugge achter sijn
huijs ophalden en oock
maecken, dat het water
passeeren kan.

Is mede goet gevonden
dat uijt het Creelsche
veentijen *genen* harden
torff sal mogen gegra-
ven worden sonder hetsel-
ve aen de buijrrichter
ende buijrmeester bekend
te maecken, ende een
recognitie daer voor
te geven.

Buijrspraeck
1669

Van het water uijt het
Doesborger schut nae Crau-
wels.
Van die tochtslooten in
die Civits meen.

Johan Hanssen de plaetse van
een huijsije te *vergunnen*, mits
het selve sal staen tot di-
scretie met aenwijsinghe
van vordere gecommiteer-
de, naer afflijvigheijt van
buijrrichter, sampt ge-
meente, van de buijrmeesters

haer toer Henrick Jochemssen off Ghijsbert Geijbertssen, Velthuijsen Beert Evertssen.

Nopende het buijrboeck ende ontfanck van gelt over die reekenonghe Jacob van Ommeren, de rentmeester ende den brouwer, van Velthuijsen Baruw Aertssen.

Buijrmeijsters Henrick Jochems van Ede ende Beert Evertssen tot Velthuijsen.

De scheuters blijven gecontinueert.

Op den 8^{en} april 1670 soo is bij de scholtis in *qualite* als buijrrichter ende presente geerfde nabuijren nae voorgegane publicatie buijrspraeck gehouden, ende geresolveert in manieren als volgt:

Blijven vooreerst de *articulen* van *het* jaer 1667 gecontinueert.

Het 2de *articul* wort gecontinueert, wordende daer noch bij gevoeght dat den scholtis tot costen van den onwillighen op den weerpeninck de putten sal laten maecken, sullende meede met de eerste gelegent-

heijt bestelt worden 5
branthaecken en 7 leeren.
Sullende de pennongen hier
toe bij Jan Timmer uijt-
gevordert worden, ende die
kunnen betalen ende geen
brantemmers hebbende
naer quota het meerder
tot dese brant instru-
menten moeten conti-
nueeren.

Alsoo de straten alhier
in *het* dorp seer ontstucken
zijn, ende nootsaeckelijcke re-
paratie behooren, soo sullen
de straten voornoemt binnen
6 weecken à dato deses moe-
ten gereet zijn. Sullende
om reden die van Velthuij-
sen ijder met een wagen
op boodinge 2 mael in *het*
jaer moeten komen om
steenen te halen tot de voorseijde
straaten. Sullende de schou-
we daer over gaen ende de gebre-
kige quaet geschouwt
worden.

Vorders wort gearresteert
dat de gemeene brincken
die niet verpacht ende wor-
den, niet sullen mogen ge-
placht worden, bij ijder
reijs te verbeuren drie gulden.

Wort meede gearresteert
dat *het* gescheijt tuschen Velt-
huijsen ende Maander Velt
omtrent de Sijsselt, met
de eerste gelegentheijt
de scheuter sal aangewe-
sen worden.

Vermits het Creijlsche sant

rontom seer met langhe
heijde bewast, soo sal daer
maer een traey heijde van
eene roede off soo sulcx
vereijst blijven, ende de ander
heijde tot voordeel van de
gemeente vercoft worden.

Vorders sal voortaan nie-
mant eenigh sant uijt
de Meulensteegh off aen *het*
Hexel eenigh sant mogen
halen, ijder reijs bij verbeurte
van een daelder.

Die buijrschouwe van
straten, heckens ende vorders
wat tot die buijrschouwe
behoort, toecomstighen don-
derdagh.

Tot buijrmeesters over
den jare 1670 worden
van Ede gestelt Ghijs-
bert Gerritssen ende van
Velthuijsen Aelbert Jansen.

Scheuters Jan Evertssen
ende Geurt Willemsen.

Neffens den scholtis
ende Jacob van Om-
meren worden gecom-
mitteert Cornelis Tim-
mer ende Jan Ger-
ritssen om met de eer-
ste gelegentheit het
versoeck van die van het
Veen nae te sien.

Op den 7 april 1671
is nae older gewoonte
ten overstaen in *qualite* als
buijrrichter sampt pre-
sente geërfde nabuijren
alhier tot Ede buijrspraek
gehouden in *manieren* als
volght:

De heckens sullen gehan-
gen ende de buervree
sullen *tegen* toecomenden
donderdagh moeten ge-
maeck *ende* de straten
klaer gemaect, ende
de schouwe daerover *gaen*.

Wort Jan Eevertssen toe-
gestaen dat hij *den hoff* lig-
gende achter sijn huijs soo
langh hij scheuter is, sal
mogen gebruijcken, son-
der daer ijet van te ge-
ven.

Wort het *versoeck* van
Arent Stevenssen wegens
het transport gearres-
teert.

De heere Kelffken cum
suis wort toegestaen langs
den Drapp *streckende*
langes *het* Kreelsche veen en een
walle van eene roede te
leggen waervoor aenstonts
eene tonne biers sal
moeten gegeven worden.

Van alle de gemeene
velden sal men in *het* kort
eene affbakinghe mae-
ken.

De schapen in de hoijlän-
den, *het* sij weijnich ofte
veel, sal de scheuter heb-
ben drie *gulden*.

Tot buijrmeesters
Henrick Gerritssen in
Ede ende in Velthuij-
sen Aris Gerritsen.

De resolutie van *het* jaer
1664 continueeren.

De voorgaende scheuters
die worden oock ge-
continueert.

Op den 5 april
1672.

is als voor buijrspraeck
gehouden, dat de heckens
samt buijrvreede gehan-
gen *ende* dicht moeten
gemaect zijn tegens
een dingsdag *over* acht da-
gen zijnde den 19^{en}
aprilis, waervan de
schouwe als aenstaende
donderdag sal worden
gevoert. Allet als boven
ende *vermits* eenighe plae-
tse, soo in *het* dorp als in
de buerte, ten deelen af-
geheinight, ten deelen
affgegraven van de ge-
meijnte, sullen die
worden besichtight
in conformité van de
voorgaende resolutien,
mits ijder het sijne
nae redelijckheit sal
betalen op ten 10 maij
in desen jare.

Wordende in plaets van
Jan Timmer als gecom-
mitteerde gestelt Derck
Timmer, en in plaets
van Lamert Brantssen
Rijck Janssen.

Vorders is vast gestelt
dat op de Schabbernau
Steegh geene peerden, scha-
pen, koeijen sullen mogen ge-
hoedet worden.

De Dwarssteghe van ge-
lijcken noopende die scha-
pen als meede die Meu-
lensteeghe, bij *ordinaris* schott
en een heele trop schapen
met drie guldens.

Vermits de affbaeckin-
ge tuschen die gemeijnte
ende het Edische bosch
sonder behoerlijckheijt is
geschiet, wort *verstaen*
dat met bijwesen van
de scholtis als buijrrich-
ter in qualite *ende*
buijrmeesteren *ende* geerf-
dens, sal worden gerevi-
deert, *vermits* *verscheijden en*
om *verscheijden* reden daer
tegen hebben die.

Tot buijrmeesteren van Ede
Brant Willemsen,
van Velthuijsen Evert
Aertssen.

Die scheuters blijven gecon-
tinueert.

Die Mheengraeff van
het Doesborger dijck aff
tot aen die wegh van
Crauwels wegh toe door-
gaens seven voeten *wijt*
en tot het sant *verdiept*
worden, waerover die schou-
we sal gaen als die We-
teronge wort geschout.

Is meede geresolveert dat
van die poll langes die
Geeren tot Crauwels die
sloot tenminsten ses
voeten *wijt* sal moeten
zijn op schouwe *voorseijd*.

Wort vast gestelt het
Maander sant te
besien en aff te ba-
ken volgens *voorgaende*
resolutien als meede van
alle gemeene velden
ende sanden.

⁴³Den 5 februarij 1671

Alsoe voor desen dispujten waeren
geresen tusschen Jan Gijsbertsen cum
suis ter eenre, ende die buijrme-
esters van Ede ende Velthuijsen ter
anderer sijden, nopende het Kreijlsche
veentien, ende volgens dien tusschen
die *voornoemde* Jan Gijsbertsens erfgenamen
ende buijrmeesters een accoort
is gemaect naementlick op twe
hondert twintigh gulden, het
welck altemael was gedaen
op behaghen van de gemeente
soo is naer behoerlicke publicatie
in de kercke alhier een vergaderinge
van de *voornoemde* gemeente geschiet
ende hebben het *voornoemde* accoort ge-
aggreert, ende geratificeert, ende
belooft de *voornoemde* buijrmeesters
in alles te guaranderen.
Voorders overmits bevonden is, dat
Goessen van Ommeren in leven
scholtis deses ampts, eenige pennin-
gen, raekende de gemeente heeft
ontfangen, ende daertegens tot diverse
reijzen wederom uijtgegeven, dan
vermits verloop van tijdt (die alles
verteert ende verdonkert) daernae
niet wel clarigheit, soo wel in *het*
eene, als *het* ander te vinden is, soo
isser geaccordeert een vollencomene
quijte tot op desen huijdigen daege
toe, tusschen den *voornoemden* scholtis
ofte desselfs erfgenaemen, ende
de gemeente alhier, allet soo van
ontfanck, als verschott
ende betaelinghe bij den scholtis *zaliger*
gedaen.

⁴³ Ander handschrift t/m p. 77.

Sullende alle diegene, die van olts noch schuldigh sijn van verpachte stegen ofte anders aen den scholtis moeten betaelen ende die pennongen die nu voorders nae dato deses commen te vervallen, sullen sijn ten profijte van de gemeente, van welcke pennongen van nu voortaan alle haer rekenongh sal moeten gedaen worden op versouck van die buijrmeesters in der tijt, ofte bij haer ofganck.

Die pennonge noodigh tot de betalinge van die tweehondert twintigh *gulden* aen die erfgenaemen van Jan Gijsbertsen beloofd, sullen (soo verre sulx can reijcken) gevonden worden uijt de van de gemeente aengegravene plaetsen, gelick sulx voor desen menigmael is geresolveert ende het effect vandien sal metter eerster uijre geschieden, bij de olde gecommiteerde, ende bij assumptie van eenige nieuwe soo noodigh, ende die weigerighe haere aengegravene plaetsen inwerpen, ende de geplantede boomen ten profijte van de gemeente vercoopen. Den 5 februarij

⁴⁴Celiman van Ommeren 1671.

Johan van Ommeren,
Jacob van Ommeren,
Gijsbert Gerritssen
als buijermeijster,
Aelbert Jansen
als buijermijster,
Hermannus Holtman,

⁴⁴ Alle namen handtekeningen.

Hendreck Gerretsen,
Steven Toniss,
Henrick Jocgimsen
den Jongsten,
Derck Timmer,
Cornelis Timmer,
Mathijs Jansz,
Wouter Brantsz,
Caerl Philipsen,
B. Suermond 1671,
Joachim Hendrijckssen,
Jan Pauw, eerlijcke man,
Jan Crolboom.